

Sygn. akt II UK 471/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku T. Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.
o wypłatę emerytury i rozliczenie świadczenia za okres od 1 marca 2009 r. do 30 czerwca 2010 r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013 r. Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 21 marca 2012 r., którym oddalono odwołanie T.Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w W. z dnia 23 września 2011 r. wstrzymującej wypłatę emerytury z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez ubezpieczoną.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 100 ust. 1, art. 101 i art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 190 ust. 1 Konstytucji RP przez niezastosowanie się do sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.,

K 2/12, uznającego art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, a także na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego, tj. art. 213 § 2 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie zagadnienia prawnego, a także potrzebę wykładni przepisów prawa, co sprowadza się do pytania, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12, dotyczy osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., jak wynika z jego sentencji, czy też jedynie tych osób, które to prawo nabyły w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie i zawierać argumenty na poparcie tego twierdzenia.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż skarżąca wskazała na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów prawa. Zgodnie z dotychczasowym

orzecnictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na takie okoliczności wymaga od skarżącego sformułowania takiego zagadnienia oraz przedstawienia argumentów prawnych, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nich problemu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecnictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.; por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Nie istnieje przy tym potrzeba rozstrzygania zagadnienia prawnego lub dokonania wykładni przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w prezentowanej przez skarżącego kwestii i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02). Tego rodzaju sytuacja występuje zaś w sprawie niniejszej.

Problem prawny przedstawiony przez skarżącą został już bowiem rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy, który jednolicie przyjmuje, że skutki prawne, wynikające z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie znajdują zastosowania do sytuacji osób nabywających prawo do emerytury przed 8 stycznia 2009 r., w stosunku do których art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 r., ponownie wprowadzający wymóg rozwiązania stosunku pracy i uznany za niekonstytucyjny, w istocie nie pogorszył ich sytuacji prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13; 14 sierpnia 2013 r., III UK 118/12; 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12 a także 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12; 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12 i 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12 – niepublikowane).

Sąd Najwyższy w tych judykatach wskazał, że w chwili nabycia przez takie osoby prawa do emerytury obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed

dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r. i od tej daty możliwe było pobieranie emerytury, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy. Taki stan prawny trwał do dnia 31 grudnia 2010 r., gdyż od dnia 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, znoszący możliwość pobierania emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, który to przepis objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskali od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285), uznał że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Określając zaś skutki tego wyroku, Trybunał stwierdził, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r.”. Sąd Najwyższy podniósł, że ci ubezpieczeni, którzy uzyskali prawo do emerytury po usunięciu od dnia 8 stycznia 2009 r., jako dodatkowego warunku wypłaty emerytury, niepozostawania w stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, uzyskali świadczenia z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego oraz posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego. Mogli oni – działając w zaufaniu do państwa i stanowionego przez nie prawa i nie spodziewając się niekorzystnej jego zmiany przyszłości – podjąć decyzję co do przejścia na emeryturę bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy, w przekonaniu, że emerytura będzie im wypłacana. Ponowne wprowadzenie od dnia 1 stycznia 2011 r. warunku rozwiązania stosunku pracy jako warunku emerytalnego

mogło stanowić dla nich zaskoczenie, nie było jednak zaskoczeniem wobec wszystkich emerytów, którzy uzyskali prawo do świadczeń przed dniem 1 stycznia 2011 r. Nie wszyscy oni zostali – przez wprowadzenie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – postawieni przez ustawodawcę w takiej niekorzystnej sytuacji ze względu na wcześniej podjęte decyzje. W szczególności nie dotyczy to tych, którzy przeszli na emeryturę pod rządą art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach, przed dniem 8 stycznia 2009 r. Tym emerytom znany był i obowiązywał ich od dnia 1 lipca 2000 r. dodatkowy warunek wypłaty emerytury w postaci rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Świadomości tego warunku nie można traktować inaczej w odniesieniu do ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do świadczeń po dniu 1 stycznia 2011 r., wobec których stosuje się art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a inaczej wobec tych, do których znajdował zastosowanie poprzedzający tę regulację art. 103 ust. 2a ustawy. Ubezpieczeni z obydwu tych grup byli w chwili nabywania prawa do emerytury jednakowo świadomi konieczności rozwiązania stosunku pracy, a skoro kontynuowali zatrudnienie, decydowali się na zawieszenie prawa do emerytury. Nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) tego warunku mogło być dla nich korzystnym zaskoczeniem. W wyniku zmiany prawa przez powrót dawnej regulacji po dniu 1 stycznia 2011 r. nie ustanowiono nowej, lecz tylko przywrócono regułę, stosowaną w czasie nabycia przez nich prawa do emerytury. W tych okolicznościach zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wobec emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r., pod rządą art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie naruszało zasady ochrony praw nabytych ani zasady zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa.

Skoro zaś Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w przedmiocie problemu prawnego sygnalizowanego przez skarżącą i nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, nie ma tym samym możliwości uznania, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, skoro ujawnione na tle wyżej przytoczonych przepisów

wątpliwości były już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który dotychczas prezentuje w tym zakresie jednolite stanowisko.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., postanowił jak w sentencji.